

جمهوری اسلامی ایران

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

معاونت صنایع دستی و هنرهای سنتی

دفتر آموزش و ترویج

دستورالعمل اجرایی

هفتمین برنامه داوری مهر اصالت ملی

۱۴۰۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

صنایع دستی به عنوان یکی از ویژگی های فرهنگی منحصر به فرد هر کشور و نشان دهنده اصالت هر قوم و ملت است، صنایع دستی در طی قرون و اعصار متمادی بالیده و هر مقوله از آن به مانند میوه ای از درخت فرهنگ هر قوم رشد یافته است. نظر به اهمیت حمایت مادی و معنوی از حوزه صنایع دستی و تعیین جایگاهی نوین در عرصه های جهانی، و در پی برنامه های بین المللی گوناگونی که برای حمایت از اقشار فعال در این زمینه و با پیشینه علمی در نظر گرفته شده است، برنامه ای با عنوان *مهر اصالت یونسکو* از سال ۲۰۰۰ میلادی در دستور کار سازمان یونسکو قرار گرفت. مهر اصالت یونسکو رویدادی برای تشویق تولیدکنندگان صنایع دستی به استفاده از مهارت ها و مواد سنتی در عین توجه به معیارها و استانداردهای تولید صنایع دستی به روز در جهان بود، تا از طرفی تقویت دانش بومی و تنوع فرهنگی را ضمانت کند، و از طرف دیگر ابتکار، نوآوری و رقابت را در تولید توسعه دهد. این برنامه در پی ایجاد استاندارد کیفی برای محصولات صنایع دستی و البته بالا بردن آگاهی و علاقه ملی و جهانی نسبت به این محصولات است. و البته با ارتقای تعاملات و فعالیت های توسعه ای در زمینه امرار معاش و ضمانت شغلی به تولیدکنندگان صنایع دستی کمکی شایان کرده است. این برنامه در سال ۲۰۰۱ در آسیای جنوب شرقی به صورت دوسالانه شروع به کار کرد و با استقبال دیگر کشورها، ایران هم رسماً از سال ۲۰۰۶ در این برنامه شرکت کرد؛ و همچنین در سال های ۲۰۰۸، ۲۰۱۰، ۲۰۱۲ و ۲۰۱۸ میزبان منطقه ای این برنامه بوده است. البته لازم به یادآوری است که از سال ۲۰۱۴ شورای جهانی صنایع دستی عهده دار اجرای این برنامه شده است. در پی استقبال روزافزون از این برنامه در ایران و لزوم انتخاب آثار برای آن، از میان محصولات پیشنهاد شده، برنامه ای با عنوان مهر اصالت ملی از سال ۱۳۹۰ به صورت دوسالانه اجرایی شد که ماحصل این برنامه انتخاب بهتر محصولات صنایع دستی برای شرکت در دوسالانه بین المللی مهر اصالت صنایع دستی بود. در روند اجرایی این برنامه نوپا، با همیاری خانواده عظیم صنایع دستی، بس تجربه ها اندوخته ایم و بس درس ها آموخته ایم؛ در ادامه برگزاری این برنامه با وجود کمی و کاستی های آن در دوره های پیشین و به عهده گرفتن مسئولیت آن، در آستانه برگزاری هفتمین دوره *دآوری مهر اصالت ملی*، سعی بر آن است که با تمهیدات جدی تر و هدف گذاری براساس سیاست های زیربنایی این برنامه، بتوانیم گامی موثر در اعتلای این میراث ارزشمند برداریم و تحولی ارزنده را رقم زنیم.

ماده ۱: تعاریف

۱. **مهر اصالت ملی صنایع دستی:** نظر به اهمیت یک پارچه شدن تعاریف و دوری از پراکندگی اذهان، بهتر آن است که این عنوان به جای دیگر عناوین چون: ~~نشان ملی، نشان اصالت ملی، نشان مرغوبیت و ...~~ به کار برده شود.
۲. **مهر اصالت بین المللی صنایع دستی:** این عنوان نیز برای عناوینی چون: ~~مهر یونسکو، نشان یونسکو، نشان مرغوبیت یونسکو و ...~~ در نظر گرفته شده است.
۳. **استان:** عنوانی برای معاونت صنایع دستی و هنرهای سنتی استان خواهد بود
۴. **میزبان:** در این دوره ۷ معاونت صنایع دستی استانی میزبان برنامه منطقه ای شده اند و در این متن به اختصار با عنوان میزبان معرفی خواهند شد: *آذربایجان شرقی، بوشهر، خراسان شمالی، سمنان، فارس، گیلان، همدان.*
۵. **میهمان:** دیگر معاونت های صنایع دستی استانی (۲۴ استان) در این برنامه نیز با عنوان میهمان ذکر خواهند شد.
۶. **ستاد:** در این متن عنوان ستاد برای *اداره کل آموزش و ترویج معاونت صنایع دستی و هنرهای سنتی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی* به کار برده خواهد شد.

ماده ۲: اهداف

۱. کمک به ارتقاء و بهبود کیفی محصولات تولیدی صنایع دستی.
۲. معرفی و بازاریابی محصولات دارای مهر اصالت صنایع دستی.
۳. ایجاد انگیزه برای رشد استعداد، نوآوری و خلاقیت در تولید به روز صنایع دستی.
۴. تشویق و ترغیب برای استفاده از بسته بندی مناسب.
۵. ایجاد انگیزه برای رعایت شاخص های یکسان در تولیدات صنایع دستی.
۶. انتخاب محصولات برای شرکت برنامه داورى مهر اصالت بین المللی صنایع دستی.
۷. نهادینه کردن روش های موفق ارزیابی صنایع دستی در استان ها.
۸. اجرای برخی سیاست های ترویجی و توسعه ای معاونت صنایع دستی و هنرهای سنتی.

ماده ۳: مقررات شرکت در برنامه مهر اصالت ملی (ثبت نام)

۱. مراحل شرکت در این برنامه با اطلاع رسانی و اعلام استان، آغاز خواهد شد.
۲. ثبت نام فقط باید از طریق استان انجام پذیرد.
۳. شرکت در این برنامه برای تمامی تولیدکنندگان و عرضه کنندگان صنایع دستی آزاد است.
۴. ارزیابی هر محصول در داوری مشروط به تکمیل دقیق برگه های مربوطه خواهد بود.
۵. مسئولیت اطلاعات درج شده در برگه ها به عهده شرکت کننده می باشد.
۶. تکمیل برگه جداگانه برای دیگر عوامل تولید (در صورت وجود) مانند طراح و مجری (خالق محصول) نیز الزامی است.
۷. هر برگه حداقل باید دارای سه تصویر با کیفیت (DPI ۳۰۰) و گویا از زوایای مختلف محصول باشد.
۸. ارائه تصاویر نامطلوب موجب حذف درخواست خواهد شد.
۹. ارائه یک فیلم کوتاه با کیفیت قابل قبول از مراحل تولید محصول الزامی است.
۱۰. اطلاعات درج شده در برگه ها (قیمت، ...) با تطابق تاریخ تکمیل آن سنجیده خواهد شد.
۱۱. هر شرکت کننده فقط می تواند دو محصول را در برنامه ارائه دهد.
۱۲. محصول ارائه شده تا پایان برنامه داوری نزد استان قرار خواهد داشت.
۱۳. درخواست های ارائه شده به ستاد فاقد اعتبار خواهد بود.

ماده ۴: مقررات مجریان برنامه داوری مهر اصالت ملی (استان)

۱. هر استان باید بر اساس این دستورالعمل نسبت به اطلاع رسانی و ثبت نام شرکت کنندگان اقدام نماید.
۲. صحت اطلاعات وجود یا نظارت بر کارگاه بر عهده استان می باشد.
۳. تأییدیه فعالیت برای افراد حقیقی و حقوقی برعهده استان است.
۴. تاریخ برگزاری برنامه داوری در مناطق برطبق جدول اعلامی از سوی ستاد می باشد.
۵. انتخاب مکان مناسب و مواردی چون اسکان، پذیرایی و... برای برنامه داوری بر عهده میزبان خواهد بود.
۶. برنامه ریزی جهت حضور میهمان ها برعهده میزبان است.
۷. حضور میهمان ها و تعداد افراد همراه ایشان با میزبان باید رسماً هماهنگ شود. (مکاتبه)
۸. برگه های تکمیل شده ثبت نام باید حداکثر دو ماه قبل از برنامه داوری در منطقه به ستاد ارسال شود.
۹. حضور شرکت کنندگان و افراد نامرتب در جلسه داوری ممنوع است.
۱۰. ناظران ستاد، برای نظارت بر برنامه داوری منطقه ای حضور خواهند داشت.

۱۱. در صورت نامطلوب بودن شرایط داوری اعم از مکان، زمان‌بندی، روند داوری و...، جلسه از طرف ستاد ملغی خواهد شد.
۱۲. باید هر جلسه داوری استان دارای صورتجلسه کامل با امضای داوران، ناظران، میهمان و میزبان باشد.
۱۳. جهت رسمیت بخشیدن به جلسات داوری حضور خبرنگاران و مدیر کل استانی در افتتاح برنامه هر منطقه الزامی است.
۱۴. در پایان برنامه میزبان باید گزارشی کیفی و مصور از برگزاری جلسات داوری به ستاد ارائه دهد.

ماده ۵: داوران

- داوران استانی: انتخاب این داوران بر عهده استان است و مسئولیت پذیرش محصولات شرکت کنندگان بر عهده ایشان خواهد بود. نظر به اهمیت بومی سازی داوری در استان‌ها توصیه می شود حتما تیم داوری کاملی در هر استان تشکیل شود تا در آینده بتوان با اتکای به داوران استانی برنامه های آتی را بهتر مدیریت کرد.
- داوران ستادی: داوران ستادی با حکم مدیرکل آموزش و ترویج انتخاب خواهند شد.
- داوران منطقه‌ای: هر میزبان موظف است تعداد ۵ داور را با هماهنگی میهمان ها انتخاب و برگه ثبت اطلاعات داوران را برای تایید به ستاد ارسال نماید. (برای ارزیابی سازهای سنتی و دیگر محصولات خاص ارائه شده در داوری، باید حداقل یک کارشناس با حق رای در جلسات داوری حضور داشته باشد و از قبل برگه ثبت اطلاعات داوران ایشان به ستاد ارسال شود)

ماده ۶: مراحل داوری

- به منظور ارزیابی دقیق محصولات، حفظ جنبه های تخصصی و ارتقای سطح اعتبار برنامه مهر اصالت ملی، داوری محصولات در سه مرحله انجام می شود:
- داوری استانی: محصولات در استان داوری شده و نقایص برگه ها و محصولات شرکت کننده برطرف می شود.
 - داوری ستادی: فایل برگه های تکمیل شده محصولات انتخابی استان برای بررسی به ستاد ارسال و بعد از داوری در ستاد، موارد تایید شده به استان اعلام خواهند شد. (برگه های ناقص رد شده و قابلیت بازبینی را نخواهند داشت)
 - داوری منطقه‌ای: این داوری در استان میزبان انجام و محصولات ارائه شده از طرف میهمانان به همراه برگه های تکمیل شده در این داوری ارائه خواهند شد.

ماده ۷: معیارهای ارزیابی

الف - پیش شرطها: رعایت موارد زیر با در نظر گرفتن تعاریف هر رشته از صنایع دستی برای هر محصول در برنامه داوری الزامی بوده و باید توسط استان بررسی و تأیید شود. (مجموع تیک ها باید ۶ از ۸ باشد)

✓ سازگاری با محیط زیست

۱. مواد اولیه سالم و رنگ های مجاز: از مواد سالم و غیرسمی، و از رنگ و رنگ‌زاهای طبیعی و مجاز در محصولات به کار رفته باشد.
۲. مدیریت منابع و تهیه مواد تجدیدپذیر و پایدار: از منابع و مواد تجدید پذیر برای تعادلی پایدار استفاده شده باشد.
۳. مواد قابل بازیافت: مواد اصلی تشکیل دهنده محصول باید قابلیت بازیافت داشته باشد.
۴. مدیریت مواد زائد: باید برای پس ماندها و مواد زائد تعبیری در نظر گرفته شده باشد.

✓ مسئولیت حقوق اجتماعی

۵. رعایت و توجه به قوانین کار: وضعیت افراد نسبت به فعالیتی که انجام می دهند مشخص باشد. (طراح، مجری، ارائه‌دهنده محصول، بیمه...)

۶. حفظ حقوق ثبتی (کپی رایت): اولویت های حقوقی محصول رعایت شده باشد.
۷. حفظ حقوق مصرف کننده: هر محصول باید برآورنده ویژگی های اعلام شده برای مصرف کننده باشد.
۸. ایجاد اشتغال پایدار: تولید محصول یک روند پایدار را در بازه زمانی طولانی مدت طی کند و اشتغال به آن مقطعی نباشد.

ب - معیارهای داوری: موارد زیر توسط داوران بررسی شده و امتیاز دهی به محصولات انجام خواهد شد. معیار قبولی محصول کسب حداقل ۱۴ نمره از ۲۰ خواهد بود. (برای برآورد امتیاز نهایی، این نمره تقسیم بر چهار می شود ۳,۵ از ۵)

✓ اصالت

۱. هویت ملی (امتیاز ۱): داشتن ویژگی های یک محصول ایرانی.
۲. اصالت منطقه ای (امتیاز ۱): دارا بودن خصوصیات منطقه محل تولید محصول.
۳. توجه و به کارگیری فن آوری بومی (امتیاز ۱): استفاده از تکنیک و مهارت های محلی و منطقه ای.
۴. به کارگیری نشانه (ایمان) های تزئینی منطقه (امتیاز ۱): استفاده از طرح های تزئینی محلی و منطقه ای.
۵. الهام گرفتن از شرایط بومی - منطقه ای (امتیاز ۱): تأثیر پذیرفتن از روایت های محلی و منطقه ای.

✓ مرغوبیت

۶. کاربرد مواد اولیه با کیفیت (امتیاز ۱): کیفیت مطلوب در مواد و مصالح مورد استفاده.
۷. بهره وری اصولی از مواد اولیه (امتیاز ۵,۰): استفاده مناسب و اصولی از مواد و مصالح.
۸. رعایت تناسب و شکل در کاربرد (امتیاز ۵,۵): متناسب بودن کارکرد محصول با خصوصیات ظاهری محصول.
۹. رعایت توانمندی های انسانی (ارگونومی) (امتیاز ۱): در نظر گرفتن ابعاد انسانی در محصول.
۱۰. پرداخت نهایی (امتیاز ۲): تکمیل نهایی محصول بدون عیب و نقص.

✓ نوآوری

۱۱. خلاقیت در طراحی شکل کلی (امتیاز ۲): نوآوری در طراحی شکل کلی محصول.
۱۲. هماهنگی بصری بین اجزا (امتیاز ۱): هماهنگی بین اجزای تشکیل دهنده محصول.
۱۳. بدعت در کاربرد (امتیاز ۵,۰): ارائه کاربرد جدید برای یک محصول.
۱۴. به کارگیری تزئینات بدیع (طرح و نقش) (امتیاز ۵,۰): استفاده از طرح های تزئینی جدید.
۱۵. کاربرد مواد و مصالح اصیل و نوین (امتیاز ۱): تلفیق متناسب مواد اولیه بومی و مواد و مصالح جدید.

✓ بازاریابی

۱۶. تناسب بین قیمت و ویژگی ها (امتیاز ۱): تناسب قیمت ارائه شده با ویژگی های اعلام شده.
۱۷. تناسب بین قیمت و کیفیت (امتیاز ۱): تعادل بین کیفیت محصول با بهای اعلامی.
۱۸. قابلیت رقابت پذیری با محصولات مشابه (امتیاز ۱): تعادل قیمت اعلام شده نسبت به محصولات مشابه.
۱۹. امکان تداوم تولید محصول متناسب نیاز بازار (امتیاز ۱): فراهم بودن توان تولید محصول در تیراژهای مورد نیاز بازار.
۲۰. بسته بندی (امتیاز ۱): دارا بودن بسته بندی مناسب برای حمل و نقل و بازاریابی محصول.

ماده ۸: صدور گواهی

۱. برای هر محصول تایید شده در داوری یک گواهی صادر خواهد شد.
۲. گواهی‌های صادر شده دارای سه رتبه بر اساس امتیازهای کسب شده در داوری خواهند بود:
 - (رتبه ۳) رنگ فیروزه ای مهر اصالت ملی امتیاز بین ۳/۵ تا ۴
 - (رتبه ۲) رنگ سبز مهر اصالت ملی امتیاز بین ۴ تا ۴/۵
 - (رتبه ۱) رنگ آبی مهر اصالت ملی امتیاز بین ۴/۵ تا ۵
۳. هر گواهی تنها برای یک محصول یا مجموعه محصول معتبر است و تکثیر آن برای اهداف تبلیغاتی مجاز می باشد.
۴. مشخصات فردی ارائه دهنده محصول و عوامل تولید (حقیقی یا حقوقی) در گواهی ذکر خواهد شد.
۵. اطلاعات شناسنامه محصول بر روی گواهی درج خواهد شد.
۶. گواهی مهر اصالت ملی صنایع دستی هر محصول از تاریخ صدور گواهی دارای اعتبار ۳ ساله می باشد و در صورت تداوم تولید می توان با ارائه مستندات در دوره بعد، آنرا برای سه سال دیگر تمدید کرد.
۷. محصولات دریافت کننده گواهی مهر اصالت ملی به مدت سه سال برای فعالیت های ترویجی، تبلیغاتی و بازاریابی نزد استان به امانت خواهد بود.

ماده ۹: پیوست ها

به همراه این دستورالعمل برگه ها و متون جداگانه زیر ارائه می شود:

۱. برگه ثبت نام: این برگه باید توسط شرکت کننده تکمیل و به همراه محصول در بسته بندی به استان ارائه شود. (۱ صفحه)
۲. دستورالعمل ثبت نام: این متن شامل نکاتی جهت راهنمایی شرکت کننده برای تکمیل برگه ثبت نام است. (۲ صفحه)
۳. برگه ثبت اطلاعات داوران: این برگه برای ثبت اطلاعات درخواستی از داوران استانی و منطقه ای می باشد. (۱ صفحه)
۴. برگه داوری: این برگه یک صفحه ای برای درج امتیازات داوری هر محصول توسط هر داور تهیه شده است. (۱ صفحه)

این دستورالعمل در ۹ ماده و در ۶ صفحه برای اجرای هفتمین دوره مهر اصالت ملی صنایع دستی تهیه شده است